

До українців

Павло Грабовський

I

Боже! Чи знайдеться край, так зрабований,
Як Україна, чи ні?
Люд наш цупкими кайданами скований,
Гине без світла на дні.

Боже! За віщо ж так рученьки зв'язано
Його надії синам,
Що й розмовлять та писати заказано
Рідною мовою нам?

Що ж, українці! Не вішаймо голови!
Треба рятунок знайти:
Бо ще вживають і нашого олива
По цесарщині [16] брати.

Як не здаються там стиски жорстокими,
А наперед все руша
Русь-Україна повільними кроками,
Б'ється народна душа.

Гей, українці! Не бійтесь притичини,-
Рушимо сміло туди;
Здіймемо зори свої до Галичини,
Збільшимо спільні плоди!

Жваво ж до праці тією дорогою,
Сили докупи знесім!
Сонце свободи над Руссю-небогою
Ярко засвітить усім!

Та й посеред України південної
Марно не складуймо рук,
Поки не зборемо долі злиденної,
Поки не звертиться крук,

Що наші ребра довбе з ненажерністю,
Нам не даючи дихнуть...
Годі вважати ті думки химерністю,
Ший покірливо гнуть.

Тож, українці, кажу, прокидаймося,
Швидше до гурту, за труд!
Годі, ми плутали в пітьмі...
Не даймося більше в лабети облуд!

Боже! Чи знайдеться край, так зрабований,
Як Україна, чи ні?
Люд наш, цупкими кайданами скований,
Гине без світла на дні.

II

Вставайте, вкраїнці! Рушаймо без ляку!
До труду закликаю вас!
Зганяли потроху батьки наші мряку,
То й нам поробитися час!

Гуртом же, вкраїнці, до лану освіти,
Щоб вихід пошвидше знайти;
Прокиньмося від рабства, зневолені діти,-
Стяг рідний пора піднести!

Народний добробут — то наша підстава
До щастя у вбогім краю.
Гей, нумо ж до праці. Трудівникам слава,
Повища від слави в бою!

Закиньмо безглузді, нікчемні посвари
За йори, за дашки та ять...
Хай сором на вас, баламутів, та кари,
Що губите люд свій уп'ять!

Вставайте, вкраїнці! Рушаймо без ляку!
До труду закликаю вас!"
Не нам розігнати згромаджену мряку,-
Ми, однак, наблизимо час!

III

Багацько в нас було працівників пера,
Та щось малі, проте, лишилися здобутки.
Передивись хоча "Покажчик" Комара:
Зібгає вірш чи жарт,— ото всього добра,-
Та й шасть з очей — нема про його й чутки.

Великий сум під час правдиво дотика
За брак загальний свідомості: "Хто ми?"
Де праця наша стійна та тривка,
Любов до краю щира та палка?
Де мислі слід — художньо-творчі томи?

Тяжкі обставини — то безперечна річ...
Але що ж ми зробили в межах моги?
Як перш, над краєм непрокидна ніч.
Химерний блескіт нам припав до віч,
Без діячів стоять пустими перелоги.

Де ж ви, освічені — сестриченьки, брати?
Чи вже і дальш іти отак повинно?
Чи вже ніхто із вас не здужа допомгти
Тій купочці старих борців, що до мети
Помимо перешкід змагається невпинно?

IV

Гей, брати! Над рідним краєм
Густо звисла пільма ночі;
А ми мовчки потураєм,-
Сон важкий склепив нам очі.

Поки ж гулими [17] волами
Запрягатись в ярма, поки
На собі носити плями
Сороміцької мертвоти;

Сліпо йти, куди нас пхнуто,
Куди правлять швидкі струми?
Навіть серце наше скуто,-

Ним керують рабські думи.

Мов столітній дуб корою,
Заросли ми товсто брудом,
Та тиняємось марою,
Кістяками поміж людом.

А прокинувшись від сону,
Здіймем зараз страмну бучу
Або кличем охорону,
І без того невсипучу;

Доки тим звичайним робом
Не загубим вкінець краю,
Як губили, та над гробом
Не затужим: "Де ти, раю?"

Гей, брати! Поки не пізно,
Прилучаймось враз до праці,
Та не врозтіч, та не різно,-
Збудім хати і палаци!

Через власні свої дії
Здужа люд наш устояти,
І справдяться ті надії,
Що не згине наша мати!

[16] — Цесарщина — Австро-Угорщина.

[17] — Гулий — безрогий.